

Неравнине у равнини

Меморијски оглед из квантне метафизике

Прича је чекала пролеће да би никнула. Најпре ме је питала, док је клијала, хоћу ли се више икад вратити тамо одакле сам потекао. Нећу, одвратио сам, јер све сам понео са собом и то је још у мени. Али, нисам био у праву. Нешто ми је недостајало.

Место где сам закопао свој најдрагоценији каменчић стално ми је на уму. Не могу да се отарасим тог сувишног знања. У исти мах, то је знање захваљујући којем сам још жив. Био је то каменчић нађен у песку на обали Тисе. Нашао сам га кад сам бициклом отишао до реке. Или је он мене нашао. Црни каменчић с белим пегамма. Назвао сам га црнутак.

Црнутак сам закопао у дну баште, а онда сам набрао трешње. Вече пре него што ћу отићи из родног краја, а да се никад више у њега не вратим, пошао сам до места где је скривен у земљи лежао црнутак. Узећу га и понети са собом. У њему је читаво моје детињство. Копао сам, али црнутка није било. Да ли је могућно да га је неко други нашао и однео? Или се можда сам ископао и кренуо својим путем, мени непознатим? Не и не, рекао сам себи, али црнутка, упркос мојој неверици да се ишта од тога, обичног или чудесног, с њим десило, напосто није било у скровишту. И тако сам морао даље у свом животу без њега. Требало је да научим да живим без црнутка.

Не помишљам ни на шта.

Нека се нађе неко ко ће барем једном помислити на мене. Ипак, знам, такав се није родио. То ме не узнемирава. Кад сам напуштен, не бринем. Мора бити да је свима које волим добро. Добро је и мени. Напуштен, одлично се осећам.

Глава ми је празна. Дан је освануо. Гледам некуда где би требало да буде нешто, али је то невидљиво. Свеједно, и као такво може да ми напуни главу. И даље ни на шта не помишљам. Све што би хтело да постоји, мораће око тога само да се потруди.

Сваког лета равница на којој сам рођен јесте моја самоћа. У осталим добима, она је детињство, кад ми кошава мрси косу и ја лутам попут облака на небу. Постоје нарочити гравитациони таласи равнице. Постоји и вулкан у равници. Лично сам га једном открио. Дело је неке тајне организације чије име само знам и ништа више. *Ретроградни крст*. Равница је судбина планина, као што би могло бити и обрнуто...

Зовите ме дете равнице. Ми, деца равнице, ништа друго нећемо него само да се сећамо, и да се сваки пут изнова рађамо тамо где смо се сад већ давно једном родили. Уз то, ја бих да нађем и свој црнутак.

Овде је све пусто и голо, а тамо, у равници, све је накрцано, и тамо је бујно жбуње од речи које ме буде. То Тамо више и не постоји. Постоји само неко Друго тамо за другог. Тамо ничег више нема, све је оданде једино насељено у мени који нестајем.

Нашао сам место где ћу нестати. У влажном бездану плавети који је далеко од места на којем сам давно први пут отворио очи.

Да, скочићу у тај топли бездан и недоступно дно ће ме појести. А остали који буду покушавали да ме се сете, убрзо неће више покушавати, јер ћу бити изгубљен чак и за њихово памћење.

Завештање је од сећања ко смо били и утварног сећања ко смо сад.

Сигуран сам да и мој изгубљени црнутак памти. Ни он није без свог сећања. И јавља ми се у сновима и прича ми о томе чега се све сећа. Ујутро, присећам се његових прича. Онда сам збуњен. Како може бити да нам се сећања подударају, а то су ипак и увек два сећања, јер нас је двоје и од два рода и пола?

Једна од његових прича гласи овако:

Као да сам сањао осамдесет хрпица. У свакој хрпици шест линија од речи и тачака. А само два или три упитника. Тачке су начин дисања у равници, тачке предају затишја речима, тачке ударају ритам *равнини* која на себи носи планине незапамћених ствари, планине прашине. А упитници? То су одједи, мукли, кад камен падне у прашину. Упитници су увек једва чујни. Кад пређемо праг чујности, све у нама још нас чека, тихо, неизрециво.

То би могла бити прича у пупољку руже, која је цветала у башти недалеко од места где сам закопао свој црнутак. Закључујем да сам се толико везао за тај каменчић, јер сам, пре него што ћу га сакрити, у њега закопао детињство.

Детињство је пут да спознате себе. Сећање на детињство је поетски облик самосазнања. Ко сам ја? – сетимо се ко смо били и онда ћемо решити загонетку. Иза места где сам закопао ишчезли каменчич, чије беле пеге су, према распореду, биле налик сунчаном систему, почињао је густе тршчак. Младице трске су избијале из мочварног тла, јер је почињало пролеће, кад ниче моје виђење природе и кад ничу приче у мени.

Оно што ми је у сновима причао црнутак били су блескови сећања, призивање прошлости, раних дана, а потом данашње промишљање тих првих призора, копање по њима, што дубље, до самог срца снова скривених у њима. Снови камена у мојим сновима. И моји снови у сновима камена. Прозори се отварају између наших снова.

Кроз један од тих прозора, на чијим окнима се смењују годишња доба, мраз и муве, најједноставнији могући крајолик: прашина и пут. Прашина је дубока до колена на летњем друму. И птице: то су врапци, то су роде, то су ласте, то су грлице... Али, напослетку, остају само врапци. И вране. Шестаре понад долме. Или ниско лете над сметлиштима.

Отишао сам из свог детињства, и не могу, чак и да жарко желим, да му се вратим. Отишао сам пешке, непрестано ходајући, а док сам ходао био сам све старији: а то су кораци који нас воде у себе, да се сретнемо и међусобно видимо у себи.

Све је ту сад да бисмо разумели кад ступимо у последњу тишину и иза нас остану само написане речи, које бледе, бивајући све нечитљивије. Пре три године отишао сам у Амазонију. То је већ друга прича. Тридесетак километара низ Амазон, пловећи из Икитоса, искрцао сам се на обали. Имао сам водича. Скупљали смо лијане ајахуаске. Секли их мачетама, Избили смо на неку чистину, налик енигми, према водичевим речима, ако бисмо обрис могли да јој сагледамо свисока, оивиченој стаблима каучуковца. Људи су давно дигли руке

од њих. Каучук није више на цени. Штапом који сам носио за одбрану од змија, закопао сам подно једног од стабала. И одједном, из те плитке рупе помолио се мој црнутак. Без икакве сумње, био је то он. Познајем добро свој мали камен.

Принео сам га уху и он ми је прошапутао свој поздрав и питао где сам се изгубио: „Скоро цео један живот те нема, више од пола века.“

Постоји, ипак, моја омиљена могућност за објашњење случаја. Онај камен с Тисе, закопан у башти, и овај камен усред Амазоније нису исти, а то значи ни да онај који је нашао први камен и овај који је нашао други нису исти. Сваки пут је камен другачији и сваки пут сам ја неко други.

Јесам ли то ја, да ли је то он? Ко то пита, већ је осуђен да остане без одговора.

Треба отићи далеко да бисмо нашли оно што је давно ишчезло. Ево сад је искрело кад сам престао да га тражим. Уто с дрвета се обруши зверка, жутих очију, и ја, одскочивши, на њу махинално и снажно бацих свој камен. Била је једва два метра удаљена. Па, погођена, устукну и нестане у растињу. „Дивља мачка“, рече ми водич. „Твој камен те је спасао.“

„Можда“, узвратио сам, смеран према чудима, љубавима и обманама. Потражио сам црнутак, али опет га не нађох. Требало би да му подигнем храм као Христу Спасу. Нашао сам га у најбољем могућном тренутку и вероватно сам га и изгубио у најбољем могућном тренутку. Ако имам душу, она је у том камену. Не тражите, и наћи ћете. Кад нађете, морате поново изгубити да бисте могли наставити да живите. Морао сам то да знам, јер без тог знања из детињства о месту где сам закопао камен, али и из незнања где ћу га наћи, не бисте могли ни ово да прочитате.

Да, о читању је реч. Овај пут је почело тако што ми је Тања Крагујевић послала своје шестостихове. Налик су шестостраним пахуљицама које расту и претварају се у куле на шестоугаоној основи. А ја сам помислио да ни на шта не би требало да помислим. Тако сам само читао. А те шестостране Вавилонске куле све су ми рекле, јер говоре на свим језицима. Иако те језике не разумете, осетићете силно шта је речено.

Јовица Аћин